

Sygn. akt I C 276/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2012r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Andrzej Józefowski

Protokolant Małgorzata Sypek

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2012r. w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z powództwa A. O.

przeciwko W. O.

o zachówek

I. zasądza od pozwanej W. O. na rzecz powoda A. O. 16 333,33zł (szesnaście tysięcy trzysta trzydzieści trzy złote 33/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2011r.;

II. umarza postępowanie co do kwoty 10 833,34zł;

III. dalej idące powództwo oddala;

IV. zasądza od pozwanej W. O. na rzecz powoda A. O. kwotę 1 844,69zł, tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje pozwanej W. O. uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Kłodzku) kwotę 35,28zł oraz powodowi A. O. 29,56zł, tytułem zwrotu poniesionych wydatków;

VI. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 8 333zł.

Sygn. akt IC 276/11

UZASADNIENIE

Powód A. O. domagał się zasądzenia od pozwanej W. O. kwoty 30 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że jest synem zmarłego dnia 9 marca 2010 r. L. O.. W postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku Sąd stwierdził, że spadek po L. O. na podstawie ustawy nabył w całości powód. Córki zmarłego odrzuciły spadek W chwili śmierci spadkodawca nie pozostawił żadnego majątku . Przed śmiercią w dniu 23 lutego 2010r. L. O. podarował swojej córce - pozwanej W. O. lokal mieszkalny położony w S. przy ulicy (...) - A/6 wraz z udziałem w częściach wspólnych , dla którego prowadzona jest księga wieczysta (...). Spadkodawca podarował także swojej córce W. O. ciągnik (...) (...) pojazd specjalistyczny służący do zrywki drzewa w lesie .

Zdaniem powoda, na podstawie art. 1000 §1 k.c. do spadku dolicza się darowizny uczynione przez spadkodawcę celem obliczenia zachowku należnego uprawnionym . Powód jako syn spadkodawcy jest osobą należącą do kręgu osób mogących ubiegać się o zapłatę zachowku.

Ojciec powoda miał troje dzieci tj. powoda , pozwaną i córkę J. D. . Innych dzieci nie posiadał. Córki zmarłego odrzuciły spadek .

Na podstawie art. 992 k.c. do obliczenia udziału w zachowku dolicza się spadkobierców którzy odrzucili spadek . Należy powodowi zachówek wynosi więc 1/6 wartości masy spadkowej.

W ocenie powoda wartość lokalu mieszkalnego wraz z udziałem we współwłasności w częściach wspólnych wynosi nie mniej niż 140.000 zł, zaś wartość ciągnika Z. to kwota 40.000 zł . Wartość darowizn łącznie wynosiła zatem 180. 000 zł , dlatego też powód domaga się od pozwanej zachowku w wysokości 30.000 zł

Pozwana W. O. uznała powództwo do kwoty 8.333,00 zł Jednocześnie pozwana wniosła o rozłożenie płatności tej kwoty na 3 raty płatne w terminach półrocznych poczynając od daty prawomocności wyroku. W pozostałej części pozwana wniosła o oddalenie powództwa, kwestionując podaną przez powoda wartość lokalu. Zgodnie z aktem notarialnym - umowa darowizny A nr (...) z dnia 23.02.2010r. wartość przedmiotu darowizny strony zgodnie określiły na kwotę 50.000,00 zł . Tak określona wartość darowizny nie była kwestionowana , a koszty aktu darowizny poniosła w całości pozwana.

Według pozwanej powód niesłusznie do wartości zachowku zalicza też ciągnik (...)(...). Pozwana ciągnik ten nabyła umową kupna - sprzedaży za cenę 25.000,00 zł i opłaciła od tej wartości podatek od czynności cywilnoprawnych. Wartość z tej umowy nie może więc stanowić podstawy obliczenia wartości zachowku należnego powodowi.

Pozwana wskazała nadto, że jest osobą samotnie wychowującą dziecko i aktualnie jeszcze przebywa na urlop macierzyńskim. Po zakończeniu urlopu macierzyńskiego zamierza przejść na bezpłatny urlop na wychowanie dziecka. Pozwana jest zatrudniona w usługowej firmie zajmującej się usługami związanymi z gospodarką leśną. Zakup ciągnika zrywkowego (rok produkcji 1980) stanowił i nadal stanowi główne źródło dochodów pozwanej.

Sytuacja pozwanej uzasadnia więc wniosek o rozłożenie na raty uznanej kwoty udziału w ten sposób- pozwana zapłaciłaby powodowi 2 półroczne raty po 3.000,00 zł każda , a ostatnia rata wyniosłaby kwotę 2.333,00 zł.

W trakcie procesu powód ograniczył powództwo do kwoty 19 166,66zł, zrzekając się dalszych roszczeń.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2010 r. Sąd Rejonowy w Kłodzku stwierdził, że spadek po L. O. zmarłym 9 marca 2010 r. na podstawie ustawy nabył w całości z dobrodziejstwem inwentarza syn A. O.. Aktami notarialnymi z dnia 17 03 2010 r. córki L. O. - pozwana W. O. oraz J. D. odrzuciły w całości spadek po L. O.. Spadkodawca był wdowcem.

(dowód : postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku w aktach tut. Sądu o sygn. I Ns 546/10, powołane akty notarialne w aktach tut. Sądu o sygn. I Ns 546/10)

Aktem notarialnym z dnia 23 02 2010 r. L. O. dokonał darowizny na rzecz córki W. O. lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...)/A składającego się z trzech pokoi, kuchni, łazienki, w.c. , przedpokoju, dwóch piwnic - o łącznej powierzchni 64,90 m2 . Strony określiły wartość przedmiotu darowizny na kwotę 50 000 zł

(dowód : wypis z aktu notarialnego k 23-24)

Po śmierci L. O. pozwana W. O. przeprowadziła remont lokalu mieszkalnego otrzymanego wyżej opisanym aktem notarialnym . W listopadzie 2010 r. pozwana wymieniła okna w mieszkaniu oraz następnie przeprowadziła inne prace remontowe i renowacyjne.

(dowód : zeznania pozwanej , faktury k 144-147)

Biegły z zakresu wyceny nieruchomości ustalił, że wartość rynkowa prawa własności lokalu według stanu na dzień dokonania darowizny wynosi według opisu pozwanej 98 000 zł , a według opisu powoda 115 000 zł

(dowód : opinia biegłego k 157-196)

Sąd zważył :

Zgodnie z treścią art. 991 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachowek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

W myśl art. 992 k.c. przy ustalaniu udziału spadkowego stanowiącego podstawę do obliczania zachowku uwzględnia się także spadkobierców niegodnych oraz spadkobierców, którzy spadek odrzucili, natomiast nie uwzględnia się spadkobierców, którzy zrzekli się dziedziczenia albo zostali wydziedziczeni.

Przepis art. 993 k.c. stanowi, że przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów zwykłych i poleceń, natomiast dolicza się do spadku, stosownie do przepisów poniższych, darowizny oraz zapisy windykacyjne dokonane przez spadkodawcę.

Według art. 995 k.c. wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili ustalania zachowku.

Z kolei art. 1000. § 1 k.c. przewiduje, że jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku od spadkobiercy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest obowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny.

W przedmiotowej sprawie ostatecznie spór pomiędzy stronami ograniczył się na koniec do określenia wartości lokalu mieszkalnego będącego przedmiotem darowizny dokonanej przez spadkodawcę na rzecz pozwanej w dniu 23 lutego 2010r. Nie było przedmiotem sporu ustalenie stopnia uprawnienia powoda do zachowku w wysokości 1/6 substratu zachowku. Strony prawidłowo do ustalenia udziału powoda doliczyły dwie siostry powoda, które odrzuciły spadek po L. O. .

Strony zrezygnowały ostatecznie z doliczania do wartości substratu zachowku pojazdu - ciągnika (...)(...) oraz z kwestionowania ważności umowy darowizny z dnia 23 lutego 2010r. dotyczącej lokalu mieszkalnego.

W konsekwencji doszło do ograniczenia powództwa przez powoda do kwoty 19 166,66zł stanowiącej 1/6 kwoty wartości lokalu mieszkalnego ustalonej przez biegłego powołanego przez Sąd według opisu lokalu wskazanego przez powoda.

Sąd jednak dał wiarę zeznaniom pozwanej - znajdującym potwierdzenie przedstawionych przez pozwaną fakturach zakupu materiałów do remontu przeprowadzonego w lokalu mieszkalnym i w konsekwencji uznał, że pozwana ulepszyła stan lokalu mieszkalnego po dokonaniu darowizny, a skoro wartość przedmiotu darowizny ustala się według chwili jej dokonania (art. 995 k.c.), to jest odpowiednie i właściwe przyjęcie tej wartości według stanu i opisu dokonanego przez biegłego sądowego w ślad za dokumentacją przedstawioną przez pozwaną i jej zeznaniami.

Oznacza to, że zgodnie z wiarygodną i rzetelną opinią biegłego sądowego, wartość lokalu mieszkalnego ustalona według zasad z art. 995 k.c. wynosi 98 000zł, a udział z tytułu zachowku na rzecz powoda wynosi 16 333,33zł.

Dlatego też Sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. co do kwoty 10 833,34zł uznając cofnięcie pozwu przez powoda za dopuszczalne, nie naruszające prawa, zasad współżycia społecznego i nie zmierzające do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.), a w dalszej części powództwo oddalił.

W ocenie Sądu nie było podstaw do rozłożenia zasądzonej kwoty na raty .

Pozwana uznając roszczenie winna liczyć się z koniecznością poniesienia wydatku w kwocie uznanej, a pozostała kwota nie jest aż tak nadmiernie wysoka aby niemożliwe było jej spłacenie przez pozwaną .

Zeznania świadków występujących w sprawie, których wiarygodności nie można podważyć, okazały się nieprzydatne do ostatecznego rozstrzygnięcia sporu.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c. Wartość przedmiotu sporu wynosiła 30 000 zł . Poniesione przez powoda koszty to kwota 5417 zł, przy czym koszty pozwanej wyniosły 2417 zł (koszty zastępstwa procesowego z opłatą od pełnomocnictwa). Razem koszty procesu wyniosły więc 7834 zł .

Powód wygrał proces w 54,44 %, a przegrał w 45,6 % . Pozwana ponosi więc koszty w takim stopniu w jakim przegrała sprawę tj. 54,4 % z 7834 zł = 4261,70 zł , a powód w 45,6 % czyli 3572,31 zł. Powód poniósł koszty 5417 zł a powinien ponieść 3572,31 zł (5417 - 3572,31 zł = 1844,69 zł. W takim zakresie powodowi przysługuje zwrot kosztów procesu.

Na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w podobnym stosunku obciążono strony ciężarem zwrotu poniesionych wydatków

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono na podstawie 333 § 1 pkt 2 k.p.c. w zakresie uznania roszczenia przez pozwaną.